

บันทึกข้อความ

คณะวิทยาการจัดการ	0.125(53)_51
เลขที่รับ..... ๑๑๘	
วันที่..... 11 ก.พ. ๕4	
เวลา..... 11.00 น.	

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 41052

ที่ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2554.....

เรื่อง ขออนุมัติเงินรางวัลสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยประเภทการนำเสนอผลงานวิจัย / บทความวิจัย

1 เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า (นาย,นาง,นางสาว)ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตศักดิ์ พุฒจร..... มีความประสงค์ขออนุมัติเงินรางวัลสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยประเภทการนำเสนอผลงานวิจัย / บทความวิจัย ตามประกาศคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากร พ.ศ. 2551.... ข้อ.....24.2.1.....จำนวน.....2.....เรื่อง รวม.....4,000..... บาท ตามเอกสารที่แนบท้าย

ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอรับรองว่าสิ่งตีพิมพ์ / ผลงานวิจัย ไม่มีความซ้ำซ้อนเกินร้อยละ 50 ของสิ่งตีพิมพ์ / ผลงานวิจัยที่เคยได้รับการสนับสนุนมาแล้ว และไม่เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์

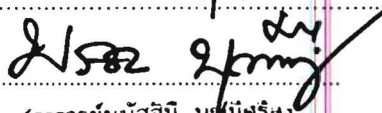
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ จักขอบพระคุณยิ่ง ทั้งนี้ได้แนบเอกสารการเข้าร่วมประชุม / งานวิจัยที่ตีพิมพ์ มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

ลงชื่อ..... .....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตศักดิ์ พุฒจร

2 ความเห็นหัวหน้าสาขาวิชา

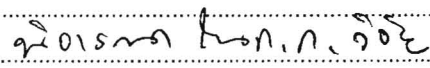
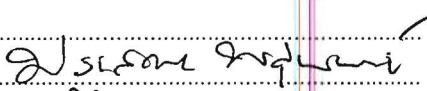
เห็นควร อนุมัติ และ เสนอ รว ๑ วิชา

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์มนัสสินี บุญมีศรีสง)

หัวหน้าสาขาวิชาจัดการการการท่องเที่ยว

3 ตรวจสอบคุณสมบัติ

- ครบ ตามประกาศข้อ..... .....
- ไม่ครบ เนื่องจาก..... .....
- 21 ก.พ. 53

ลงชื่อ.....

4 การพิจารณาของคณบดี

- อนุมัติ.....
- ไม่อนุมัติ.....

ลงชื่อ.....

5 ส่ง การเงิน

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ.....

Sripatum University Conference 2010. (SPUCON10)

การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปี 2553
เรื่อง “ผลงานวิจัยและนวัตกรรม สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”
Research and Innovations for Sustainable Development

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 5 ประจำปี 2553
เรื่อง ผลงานวิจัยและนวัตกรรมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วันศุกร์ที่ 15 ตุลาคม 2553

ณ ห้องบัวหลวงแกรนด์รูม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รวบรวมโดย

คณะกรรมการพิจารณาผลงาน การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประจำปี 2553

ออกแบบปกโดย ฝ่ายศิลปกรรม ศูนย์มีเดีย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จัดรูปเล่มโดย งานพิมพ์และออกแบบ โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

- บทความทุกเรื่องจะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ข้อความและเนื้อหาในบทความที่ตีพิมพ์ เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว มิใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในหมู่นักวิชาการทั่วไป และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สารบัญบทความ

หน้า

กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิจัย)

การปรับปรุงการบริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยประยุกต์ใช้การแปลงหน้าที่เชิงคุณภาพ กรณีศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดย ชวลิต มณีศรี.....	2
การเพิ่มประสิทธิภาพแผงรับรังสีแสงอาทิตย์โดยการติดตามตำแหน่งดวงอาทิตย์แบบปรับองศาที่เหมาะสม โดย ธนภัทร พรหมวัฒน์ภักดี.....	12
การศึกษาการกระจายความร้อนของการทำลายเซลล์มะเร็งด้วยไมโครเวฟโดยใช้วิธีไฟไนต์เอลิเมนต์ โดย เพชร นันทวิวัฒนา.....	22
การศึกษาผลกระทบของฮาร์โมนิกและการลดฮาร์โมนิกในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ โดย นิมิต บุญภิรมย์.....	32
คุณสมบัติเชิงกลและความสามารถในการดักจับของพลาสติกชีวภาพที่ผลิตจากกลูเทนแป้งสาลี โดย ประสงค์สม บุญอุปพัทธ์, ทองพูล นันทะแสง.....	41

กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (วิจัย)

การนำเอาระบบธุรกิจเคลื่อนที่มาใช้ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย โดย อนุพงศ์ อวิรุทธา.....	52
การรับรู้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ของผู้บริโภคต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อินทรีย์ (ORGANIC PRODUCT) โดย กมล ชัยวัฒน์.....	65
การลดต้นทุนการจัดการสินค้าคงคลังและคลังสินค้าในโซ่อุปทานอาหารแช่แข็งเพื่อการส่งออก โดย อัครเดช วานิชชินชัย.....	79
การศึกษาการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษา โดย จิตศักดิ์ พุฒจร, ทิพย์สุดา พุฒจร, รุติมา เวชพงศ์, ธนยพร วัฒนฤทธา, มรกต บุญศิริชัย.....	87
การศึกษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาวม้ง บ้านสิบสองพัฒนาใหม่ จังหวัดพะเยา โดย สุภาพร คชารัตน์.....	99
การศึกษาประเภทของรัฐบาลกับการนำเสนอการตุณการเมืองผ่านทางหนังสือพิมพ์ โดย ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์.....	112
การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครทางโทรทัศน์ โดย เอกธิดา เสริมทอง.....	124
การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดย พิมพ์พร ฟ่องหล้า.....	132

การศึกษาการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษา
 THE STUDY OF ENHANCING POTENTIAL IN LEARNING SUFFICIENCY
 ECONOMY CONCEPT IN HIGHER EDUCATION

จิตศักดิ์ พุฒจอร์¹ ทิพย์สุดา พุฒจอร์² จุติมา เวชพงศ์³ รัชนัยพร วณิชฤทธา⁴ มรกต บุญศิริชัย⁵
¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ naturepaw@gmail.com, ²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ tipsuda_s@hotmail.com
³อาจารย์ vtitima@yahoo.com, ⁴อาจารย์พิเศษ iamthanya@hotmail.com
⁵อาจารย์ morakot.bo@spu.ac.th

^{1,2,3} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁵ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่น และใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงเป็นแนวทางให้นักศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

การศึกษานี้เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ศึกษาพื้นที่ชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนพรคาบานารีสอร์ท จังหวัดชุมพร และนักศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน เป็นผู้คิดริเริ่มในการวางแผนงานเพื่อการลงพื้นที่ การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสื่อการเรียนรู้แบบเคลื่อนไหว

ผลการศึกษา พบว่า บริบทและการดำรงอยู่ของชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนพรคาบานารีสอร์ท มีการดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่างๆ อยู่บนพื้นฐานการรู้จักความต้องการของตนเอง เรียนรู้ที่จะพึ่งพากันภายในชุมชนและลดการพึ่งพาจากสังคมภายนอก โดยมีรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงของนักศึกษา ดังนี้

- 1) เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วม โครงการ
- 2) อธิบายเป้าหมายในสิ่งที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ
- 3) ค้นหาแหล่งเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่อยู่ภายนอกห้องเรียน
- 4) นำนักศึกษาลงพื้นที่ และสรุปบทเรียนทุกครั้งที่ลงพื้นที่
- 5) ผลิตสื่อในมุมมองของนักศึกษา
- 6) นำเสนอสื่อที่ผลิตสำเร็จให้กับกลุ่มนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ชมและแสดงความคิดเห็น
- 7) จัดประชุมเพื่อทบทวนตนเองและวางแผนการปรับแก้ไขสื่อ
- 8) การปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ผู้สอนควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนด้วยการสร้างกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้และโอกาสการเรียนรู้นอกห้องเรียนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆ และการเสริมสร้างวิธีการเรียนรู้ด้วยสื่อใหม่ๆ

คำสำคัญ: แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

ABSTRACT

This study aimed to capture sufficiency economy knowledge which is adapted to suit the communities' way of life and way to do the business and using the learning by doing theory to guide students to really understand the sufficiency economy concept. Also, students can integrate their knowledge and contribute them to public creatively.

Action Research was used as a methodology for this study. The areas of this study were Wang Ta Kor Community, Koh Pitak Community, and Chumporn Cabana Resort, Chumporn Province. Thirty students from Management Science Faculty, Silpakorn University established a plan to capture and analyze the sufficiency economy concept within their responsive areas and then presented their finding in animated media format.

The results of the study found out that all three study areas, Wang Ta Kor, Koh Pitak, and Chumporn Cabana Resort, had the same ways of life which were knowing what they want and learning how to give and take from each other within the community, in other word, decreasing their dependency from outsiders. The students' learning by doing process was 1) researchers gave the opportunity to all students who were interested in this project, 2) students were explained about the process and things they had to do, 3) researchers searched for the learning sources of sufficiency economy outside the classroom, 4) students were accompanied to all three study areas and summarized their findings every field trip, 5) students created an animated media from their finding, 6) the media was presented to fellow students and specialists to receive feedbacks and suggestions, 7) researchers and students reviewed all feedbacks and suggestions, then improved the findings, and 8) the media were completely improved.

The recommendation from the findings, teachers should improve their teaching method by increasing more activities for enhancing students' learning potential and creating more participatory learning opportunities outside the classroom. Moreover, educational institutes should support a new method and channel of learning which enhancing students' learning.

KEYWORDS : The Sufficient Economy Concept, Learning by Doing

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้มีการเผยแพร่มาระยะหนึ่ง เริ่มแรกคนส่วนมากมีความเข้าใจว่าเป็นแนวคิดที่สามารถใช้ได้เฉพาะกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรเท่านั้น หากทำความเข้าใจให้ถ่องแท้กลับพบว่า สามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี และรวมถึงได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตระดับบุคคล การบริหารและการจัดการกลุ่ม องค์กรและสถาบัน

ส่งผลให้การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขยายวงกว้างมากขึ้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงกลายเป็นกระแสที่สังคมให้การตอบรับอย่างกว้างขวาง ส่วนหนึ่งได้ผ่านการเรียนการสอนในระบบสถาบันการศึกษา การเรียนรู้ผ่านสื่อมวลชน และศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนต่างๆ โดยกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้วางแนวคิด หลักการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “อุดมศึกษายังมีความเข้าใจและการปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นเริ่มต้น มีการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการบริหารเชิงวิชาการ โดยการจัดตั้งศูนย์ศึกษา การสร้างผู้นำนักปฏิบัติ ต้นแบบกิจกรรมและโครงการในระดับนิสิตนักศึกษาจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้ อุดมศึกษาควรเป็นผู้นำให้เกิดการปฏิบัติได้วิเคราะห์ได้ สร้างความรู้และองค์ความรู้ใหม่ได้ให้เป็นรูปธรรม ทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน พื้นที่ (เชิงกายภาพ การปกครอง และภูมิสังคม) องค์กร ภาคการผลิต” (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2552:2)

อีกทั้งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันให้ความสนใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแค่หลักการ มีการเรียนรู้และเข้าใจเพื่อใช้ในการสอบวัดผลการเรียน สิ่งที่เขาต้องการคือความตระหนักและเห็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ที่ได้รับและสื่อการเรียนรู้ที่นำเสนอเฉพาะมีคือนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนชนบท ซึ่งไกลตัวจากวิถีชีวิตของนักศึกษา ส่งผลให้ปัจจุบันนักศึกษามีพฤติกรรมในเชิงวัตถุนิยมอย่างชัดเจน

ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการสร้างการเรียนรู้ของนักศึกษาและคนในสังคมได้เกิดความเข้าใจในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติได้จริง ผู้สังคมแห่งการเรียนรู้มากขึ้น ตามแนวคิดของ Dale's Cone of Experiences กล่าวคือ “I see and I forget, I hear and I remember, I do and I Understand” (2552) คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดให้กลุ่มนักศึกษาลงพื้นที่ศึกษาชุมชนและภาคธุรกิจตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกนำไปใช้จริงในเชิงรูปธรรม นำมาสรุปความรู้และบทเรียนที่ได้รับจัดทำสื่อการเรียนรู้ เป้าหมายเพื่อสามารถถ่ายทอดสู่สังคมให้เกิดประโยชน์และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการทำความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ของคนในสังคมต่อไป

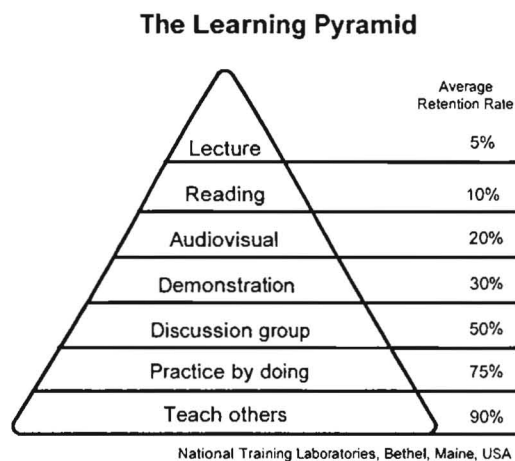
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชน และการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่น
2. เพื่อใช้รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงให้เป็นแนวทางแก่นักศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

3. แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ยึดตามแนวคิดของ Edgar Dale (2552) เป็นหลักในการออกแบบงานวิจัย ซึ่งได้เสนอกรวยประสบการณ์ (Dale's Cone of Experiences) ไว้เมื่อปี 2489 มีหลักการว่า การเรียนในห้องเรียน (Lecture) สามารถจำได้ 5% การอ่าน (Reading) สามารถจำได้ 10% การฟังและได้เห็น (Audiovisual) สามารถจำได้ 20% การได้เห็นตัวอย่าง (Demonstration) สามารถจำได้ 30% การได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน (Discussion) สามารถจำได้ 50% การได้ทดลองปฏิบัติเอง (Practice doing) สามารถจำได้ 75% และการได้สอนผู้อื่น (Teaching) สามารถจำได้ 90%

National Training Laboratories (2552) กล่าวไว้ว่า การเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ หากแต่การได้ลงมือปฏิบัติและได้ถ่ายทอดผู้เรียนนั้นจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า น่าจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในแนวคิดนี้ได้มากขึ้นระดับการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อระดับการจำ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรวยประสบการณ์ (Dale's Cone of Experiences)

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎี Constructionism โดย Jean Piaget (วัฒนาพร ระงับทุกข์ 2542: 15-16) มีแนวคิดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ความรู้เกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นด้วยผู้เรียนเอง ไม่ใช่เกิดขึ้นจากครูหรือผู้สอน โดยความรู้ที่ได้นั้นจะต้องรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในตนเอง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ บุคคลจะเรียนรู้เองจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก แล้วนำข้อมูลเหล่านี้กลับเข้าไปในสมองผสมผสานกับความรู้ภายในที่มีอยู่ แล้วแสดงความรู้ออกมาสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก และทฤษฎี Discovery Learning โดย Bruner (ทิสนา แจมมณี, 2552 : 66) มีแนวคิดต่อเนื่องจากเพียเจต์ โดยเชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ และเกิดความคิดรวบยอด เช่น การเรียนรู้โดยการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Learning) การเรียนรู้โดยการค้นพบความคิดรวบยอด (Discovery Learning) และการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) โดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ทำการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 จนถึงวันที่ 31 มกราคม 2553 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

กลุ่มเป้าหมาย มี 2 ส่วนดังนี้

1. ผู้นำและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนวังตะกอกและชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ผู้บริหารและพนักงานชุมชนพรคานาน่า รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในห้องดิน

2. นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชนและสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ที่ร่วมกระบวนการศึกษาเรียนรู้ผู้การปฏิบัติจริงเพื่อทำความเข้าใจแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนการวิจัย

1. วางแผนการวิจัย คณะผู้วิจัยจัดประชุมแบ่งกลุ่มนักศึกษา จำนวน 3 กลุ่ม แยกตามพื้นที่ที่ศึกษา 3 แห่ง ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มวางแผนการลงพื้นที่ กำหนดประเด็นคำถาม สร้างเครื่องมือ และกำหนดผู้ให้ข้อมูล

2. ดำเนินการตามแผนด้วยการจัดพานักศึกษาเข้าสู่พื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูล ด้วยการสำรวจพื้นที่ และการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ชุมชน จำนวน 3 ครั้ง

3. จัดประชุมสรุปผลการศึกษาลงพื้นที่แต่ละครั้ง เพื่อประเมินความชัดเจนและครบถ้วนของ ข้อมูล ก่อนตัดสินใจการในลงพื้นที่ครั้งต่อไป

4. จัดทำสื่อการเรียนรู้ตามความรู้ที่นักศึกษาได้รับจากการลงพื้นที่ นำมาผลิตสื่อการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย ให้เยาวชนทั่วไปได้เกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อชุมชน และธุรกิจ และความสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชน

5. จัดประชุมครั้งสุดท้าย มีการประชุมรวมทั้งหมด 5 ครั้ง ให้นักศึกษาสรุปบทเรียน ความรู้ ประสบการณ์ แง่คิดและมุมมองที่ได้จากการลงศึกษาในพื้นที่

6. จัดนำเสนอสื่อการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและนักศึกษากลุ่มอื่น ได้ประเมินผล และนำข้อเสนอแนะมา ปรับปรุงสื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น

7. คณะผู้วิจัยนำผลจากการประชุมทุกครั้งและผลการประเมินจากการดูสื่อของกลุ่มต่างๆ มารวบรวม และประมวลผลจัดทำรายงานสรุป

การรวบรวมข้อมูล มี 3 แนวทางดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร ทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินงานวิจัย

2. การศึกษาภาคสนาม ด้วยการให้นักศึกษาลงพื้นที่ และทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ตามประเด็นที่นักศึกษาให้ความสนใจค้นหาคำตอบอย่างอิสระ ด้วยการจดบันทึกข้อมูล

3. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการจัดประชุมเพื่อสรุปผลจากการศึกษาภาคสนามและสรุปบทเรียน ประสบการณ์ และความคิดเห็นที่ได้รับจากผลการลงศึกษาภาคสนาม

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล SWOT ANALYSIS มาใช้วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน และมีการสรุปรวบยอดความคิดเห็นด้วยเทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Mapping) และการจดบันทึกสรุป นำมาแยกแยะเนื้อหาสาระเป็นกลุ่มข้อมูล ตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนดไว้ นำมาพรรณนาความบรรยายสรุปอย่างเป็นระบบเรียงลำดับตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด (Content Analysis)

ผลลัพธ์จากการวิจัยด้วยการผลิตสื่อการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยกำหนดให้มีการประเมินผลจากการจัดทำสื่อ การเรียนรู้ 2 ขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ขึ้น ดังนี้

1. จัดให้นักศึกษากลุ่มหนึ่ง จำนวน 64 คน ดูสื่อและประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาลงจากการดูสื่อเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน	ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
เฉยๆ	3 คะแนน		

การแปลผลด้วยการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน	4.21-5.00	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41-4.20	มีความเห็นด้วยมาก
ช่วงคะแนน	2.61-3.40	มีความเห็น เฉยๆ
ช่วงคะแนน	1.81-2.60	มีความไม่เห็นด้วย
ช่วงคะแนน	1.00-1.80	มีความไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อ จากสถาบันคลังสมองของชาติ มาให้คำแนะนำด้านเนื้อหา การลำดับเรื่องราว การสื่อความ และเทคโนโลยีการผลิตสื่อ เพื่อนำข้อแนะนำมาวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม

5. สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจชุมชนและการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมถึงผู้บริหาร และพนักงานรีสอร์ท ของชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนพรคานาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร สรุปผล การศึกษาการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่น ดังนี้

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวังตะกอก

ชุมชนนี้พัฒนาตนเองจนลดการพึ่งพาจากภายนอกชุมชนได้มาก สมาชิกในชุมชนมีกินมีใช้อย่างเพียงพอ กับการดำรงชีวิตของสมาชิกครอบครัว ไม่ได้ใช้ชีวิตด้วยความยากจน แต่เป็นความพอเพียงที่ชุมชนรู้จักตนเอง ทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองมีจุดอ่อน จุดแข็งเรื่องใด เรื่องใดต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น หรือ ยังไม่ต้องพัฒนา รวมทั้งการดำรงชีวิตต้องรู้จักใช้จ่ายอย่างรู้เท่าทันความจำเป็นในการใช้จ่าย เช่น การซื้อรถยนต์ ให้เหมาะสมกับความจำเป็นของการทำงานในการเดินทางหรือไว้สำหรับขายสินค้า หรือการทำสวนป่าที่ไม่ใช้ สารเคมี แต่หันมาใช้สารอินทรีย์ ซึ่งทำให้ไม่ต้องซื้อสารเคมีราคาแพง ไม่เกิดสารตกค้างในดิน ไม่มีหนี้สิน ร่างกายปลอดภัยจากสารเคมี เป็นต้น แง่คิดเพิ่มเติมคือ ดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มจากมองตนเองให้เกิด ความกระจ่ายและเข้าใจตนเองก่อน แล้วปรับปรุงตนเองตามจุดที่ยังขาด พร้อมกับเสริมจุดแข็งให้ดียิ่งขึ้น

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเกาะพิทักษ์

มีผู้นำที่มีบุคลิกภาพโดดเด่น มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการ ส่งเสริมการประกอบอาชีพประมงด้วยอุปกรณ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ชีวิตอิงธรรมชาติด้วยการปลูกพืช ผสมผสานในเกาะ เพื่อให้มีพืชผักบริโภคของชุมชน มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม

ในการจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ชุมชนใส่ใจและตระหนักในทุนทรัพยากรของตนเองมาก วิถีชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากรชุมชนจึงยังคงสภาพเดิม เพื่อเป็นจุดแข็งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามา ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มที่เข้าไปเป็นกลุ่มฐานที่ต้องการศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านแบบดั้งเดิม และธรรมชาติ ยิ่งคอกอ้าแนวคิดการอนุรักษ์ที่ชุมชนทำอยู่ตลอดเวลา

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนคานาน่า รีสอร์ท

ธุรกิจที่มีการพึ่งพาตนเอง ใช้สิ่งที่ตนมีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด ทั้งพื้นที่ใช้สอย พนักงาน วัตถุดิบ รวมทั้งความรู้ของทุกคนในชุมชนคานาน่า รีสอร์ท ลดการพึ่งพาทะเลจากภายนอก เช่น การสั่งซื้อวัตถุดิบจากกรุงเทพฯ ซึ่งต้องเสียค่าขนส่งและต้องสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก ทำให้ทางรีสอร์ทสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความยั่งยืนที่ดีขึ้น สามารถลดภาระหนี้สินลงได้อย่างรวดเร็ว จุดแข็งที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนคานาน่าอยู่ที่ผู้นำ ผู้นำสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกน้อง มีความมุ่งมั่น คิดจริงทำจริง และยังสามารถแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ใช่เฉพาะภาคเกษตรกรรมหรือชาวบ้านเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกภาคธุรกิจและภาคส่วนอื่นๆ ได้ หากรู้จักนำมาประยุกต์ใช้จริง

จากการดำเนินการวิจัยนี้ สรุปเป็นขั้นตอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มี 12 ขั้นตอนดังนี้

ก่อนดำเนินการกิจกรรม

1. คณะผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการวิจัยและกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

2. รับสมัครนักศึกษาที่สนใจและทำการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม

3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ และความรู้เบื้องต้นการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี สื่อวีดิทัศน์

4. ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและบริบทพื้นที่

ระหว่างดำเนินการกิจกรรม

5. ศึกษาดูงานในพื้นที่จริงในจังหวัดชุมพรพร้อมกันทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพรวมของเครือข่ายการพัฒนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระบวนการบรรยายสรุป สำรวจ และซักถาม

6. สรุปผลการศึกษาดูงานและร่วมกันถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อขยายแนวคิดมุมมองให้กว้างขึ้น

7. ให้กลุ่มต่างๆระดมความคิดในการวางแผนการเก็บข้อมูล วางโครงสร้างการสื่อความหมายผ่านสื่อวีดิทัศน์ พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนและการแบ่งงานกันทำ

8. ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล และเก็บภาพ ถ่ายภาพเคลื่อนไหว ตาม โครงสร้างที่วางไว้โดยแยกตามพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง (ชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนคานาน่า รีสอร์ท)

9. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการดูสื่อวีดิทัศน์ของแต่ละกลุ่มร่วมกันทั้ง 3 กลุ่ม

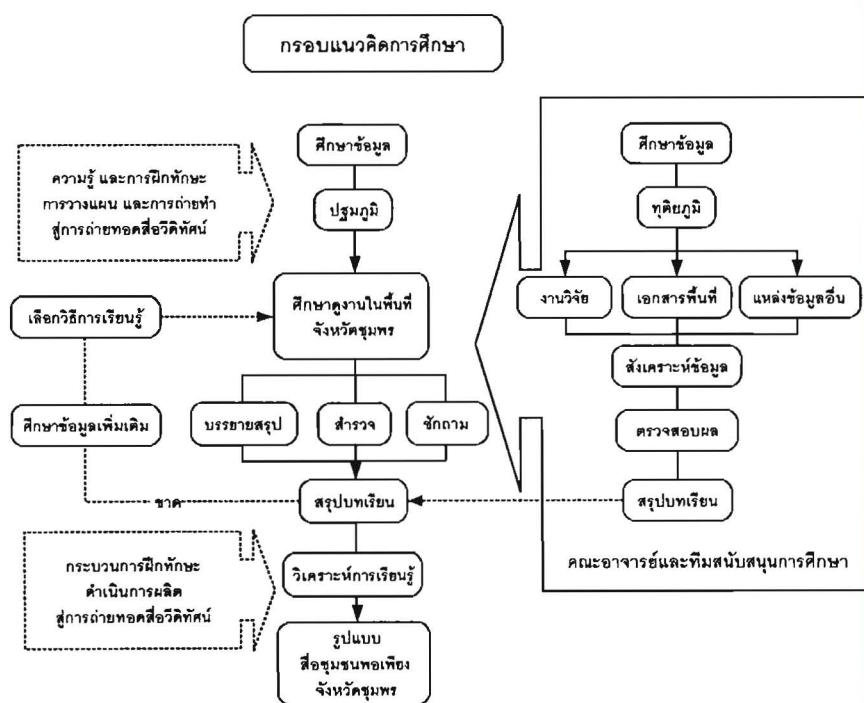
10. สรุปบทเรียนจากการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลังดำเนินกิจกรรม

11. ประเมินผลเพื่อวัดการเข้าถึง เข้าใจจากการเรียนรู้จากสื่อ ด้วยการให้กลุ่มนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญดูสื่อและแสดงความคิดเห็นต่อสื่อที่ได้นำเสนอทั้ง 3 กลุ่ม

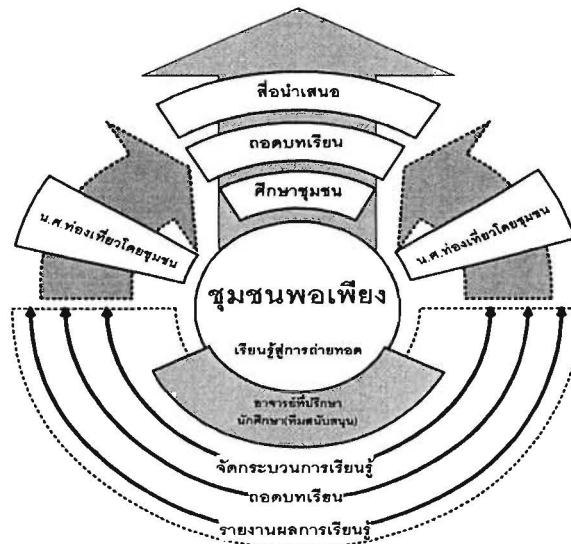
12. คณะผู้วิจัยนำข้อมูลสรุปบทเรียนทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ และอภิปรายผลการศึกษา และรวบรวมผลงานสรุปเป็นเอกสาร

จากขั้นตอนที่ 11 ได้นำสื่อการเรียนรู้ให้นักศึกษากลุ่มหนึ่ง จำนวน 64 คน ประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ผลการดำเนินการพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสื่อของกลุ่มชุมชนวังตะกอกในระดับเห็นด้วยมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.76 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นการดูน่ารัก สนุกเข้าใจง่าย แต่เนื้อหาเยอะ เสียงดังเกินไป ของกลุ่มชุมชนเกาะพิทักษ์ นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.12 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม มีเนื้อหาสาระสื่อที่เหมาะสม แอบตลกช่วยสร้างสีสัน ทำให้เราได้คิดทบทวนว่าเราทำอะไรอยู่ และควรทำอย่างไรให้เกิดความพอใจในชีวิต บางตอนไม่เหมาะสม เช่น การแสดงอารมณ์ ฟูมฟูม และกลุ่มชุมชนพรานน้ำวีสอร์ท นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสื่อในระดับเฉยๆ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.21 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ แต่สื่อความหมายไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่รู้ว่าสรุปแล้วพยายามสื่อถึงอะไร การดำเนินรายการยังไม่ต่อเนื่องและดึงความเป็นจุดเด่นของคาบาน่าออกมายังไม่ชัดเจน และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินเรื่องที่ไม่ต้องซับซ้อน และเข้าใจง่าย ควรพยายามถ่ายทอดมุมมองการนำเสนอธุรกิจพอเพียงไปใช้จริงให้ชัดเจนขึ้น สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ดังภาพที่ 2 นี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

จากขั้นตอนดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง คณะผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการเรียนรู้หลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการศึกษาข้อมูล ด้วยการลงพื้นที่ค้นหาคำตอบถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเอง หากมีข้อบกพร่องในข้อมูลนักศึกษาสามารถย้อนกลับไปในพื้นที่เพื่อทำการศึกษาพื้นที่อีกครั้ง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นสื่อชุมชนพอเพียง ซึ่งผลการศึกษาจากการจัดประชุมสรุปพบเห็นว่า นักศึกษาได้สะท้อนถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบได้ลงพื้นที่ศึกษาด้วยตนเอง และได้ปฏิบัติจริงในการเข้าถึงแหล่งความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษามีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตจริงมากขึ้น และเกิดการตระหนักในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง คณะผู้วิจัยจึงสามารถกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงได้ดังภาพที่ 3 นี้

ภาพที่ 3 รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

6. อภิปรายผล

พื้นที่ที่ศึกษา สามารถเป็นตัวแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และไม่ได้เป็นเรื่องยากที่หลายชุมชนจะนำแนวคิดนี้ไปลองประยุกต์ใช้ โดยพบหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ลดการพึ่งพาจากภายนอกชุมชนได้มากขึ้น เน้นการพึ่งตนเอง อะไรที่สามารถผลิตเองได้ แบ่งปันกันได้ จะยิ่งเกิดระบบช่วยเหลือเอื้ออาทร ในการแบ่งปัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรและผลประโยชน์ร่วมกัน
2. การดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ให้มีวิถีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีกินมีใช้เพียงพอกับสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ต้องดิ้นรนแสวงหาเกินความจำเป็นที่นำไปสู่วิงวอนของการเป็นหนี้สิน
3. รู้จักใช้จ่ายอย่างรู้เท่าทัน หากมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างละเอียด จะทำให้รู้ว่าแม้รายจ่ายเล็กน้อยหากมีการจ่ายทุกวันอาจเป็นรายจ่ายที่พุ่มเฟิยได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ทบทวนและคอยย้ำการใช้วิถีชีวิตที่พอเพียง

4. ปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่เพื่อการบริโภค การปลูกพืชที่หลากหลาย ทำให้มีอาหารกินแต่ละมื้อที่หลากหลาย พืชอาจช่วยควบคุมวัชพืช ศัตรูพืชตามวงจรชีวิตของธรรมชาติ ช่วยบำรุงดิน ช่วยเกษตรกรประหยัดต้นทุนซื้อยาฆ่าแมลง และปุ๋ยบำรุงดิน

5. ใช้สิ่งที่ตนเองมีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด การบริหารจัดการทรัพยากรหรือทุนของชุมชนให้มีการใช้การกระจายประโยชน์ร่วม การรักษา หรือการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ทำให้มีใช้อย่างเพียงพอ

6. การทำแผนแม่บทชุมชน ควบคุมทิศทางการพัฒนาของชุมชนในอนาคต แผนแม่บทชุมชนหากยึดหลักความพอเพียงในทุกด้าน ชุมชนจะมีสภาพของการเป็นชุมชนพอเพียงในที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า กลไกสำคัญที่ทำให้ทั้งสามพื้นที่สามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และเกิดประโยชน์ได้จริง มี 3 ปัจจัยดังนี้

1. ผู้นำชุมชน เป็นผู้ชักนำให้คนในพื้นที่ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้สมาชิกในชุมชนมีการกินดี อยู่ดี มีความสุข

2. พื้นที่ทั้งสามแห่งต่างประสบปัญหาภายใน โดยทางออกของปัญหาที่สำคัญคือการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจัง ดังเช่น ชุมชนวังตะกอกและชุมชนเกาะพิทักษ์ เพื่อให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจน ส่วนชุมชนพรคานานารีสอร์ท เพื่อให้สามารถผ่านวิกฤตการเป็นหนี้สินจำนวนมาก

3. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่อิงกับทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ชาวบ้านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง เพื่อคนในอนาคตรวมทั้งยังมีการทำประโยชน์คืนสู่ธรรมชาติ

การเรียนรู้ของนักศึกษา ภาพรวมประสบความสำเร็จ ช่วงแรกบุคลิกภาพของนักศึกษาที่เป็นผู้นำกลุ่มศึกษาชุมชนวังตะกอก ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน ก่อนข้างมั่นใจในตนเองสูงและคำพูดแสดงถึงการครอบงำความคิดให้ผู้อื่นคล้อยตาม เมื่อผ่านการร่วมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อนกล้าพูดมากขึ้น แสดงความคิดเห็นที่แข็งมากขึ้น ทำให้สภาพการณ์ช่วงแรกมีความเครียด แต่เมื่อกระบวนการได้ให้โอกาสนักศึกษาทุกคนพูด จึงทำให้สมาชิกกลุ่มศึกษาชุมชนวังตะกอกเปลี่ยนบทบาทผู้การนำร่วมกัน

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โดยพื้นฐานต่างเป็นคนทีกล้าพูด ไม่ค่อยฟังกัน แต่คล้อยตามกันโดยง่าย กลุ่มศึกษาชุมชนเกาะพิทักษ์ช่วงแรกนำเป็นหัว เนื่องจากส่วนใหญ่ค่างมีมุมมองของตัวเอง แต่ละคนมีความเป็นผู้นำในตนเอง ทำให้ยอมรับความคิดเห็นร่วมกันยาก แต่แล้วเมื่อนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันบ่อยครั้งทำให้มีการพัฒนาระบบการทำงานกลุ่มร่วมกันที่ดีขึ้น

นักศึกษาจากกลุ่มศึกษาชุมชนพรคานานารีสอร์ท ส่วนใหญ่เป็นเด็กมีแนวคิดเชิงศิลปะ ดูเหมือนไม่จริงจังในการทำงาน มักได้ข้อสรุปประเด็นรวดเร็ว มีความสนุกสนานในการทำงาน เมื่อได้เห็นตัวอย่างจากกลุ่มเพื่อนที่จริงจัง และใส่ใจในรายละเอียดของข้อมูล ทำให้นักศึกษากลุ่มนี้เริ่มปรับเปลี่ยนวิถีคิดและวิธีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น

โดยสรุปแล้วปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจาก

1. การได้รับโอกาสในการทำงานที่ท้าทายความสามารถ ซึ่งเป็นนิสัยของกลุ่มเยาวชนที่ชอบความเล็งชอบทำกิจกรรม และการได้รับการยอมรับให้ร่วมงานด้วยเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

2. กระบวนการและวิธีการทำงานที่ให้อิสระให้นักศึกษาคิดเอง ทำเอง ทำจริงในสิ่งที่อยากทำร่วมกัน เกิดการวางแผนงาน การลองผิดลองถูกในการทำงาน
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มนักศึกษาและระหว่างกลุ่มนักศึกษา เนื่องจากเป็นการทำงานร่วมกัน ต่างสาขาวิชา ซึ่งแรกเริ่มแสดงความเป็นตัวคนที่ชัดเจน และนำเสนอศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างการยอมรับเมื่อผ่านการจัดประชุมบ่อยครั้งทำให้ความเป็นตัวคนลดลงและสามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเป้าหมายร่วมกันได้
4. พื้นที่ที่เข้าไปศึกษา เป็นพื้นที่ที่นักศึกษาสนใจอยากเข้าไปเรียนรู้ และคนในพื้นที่ต่างให้ข้อมูล และให้ความร่วมมือ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ให้นักศึกษาสนุกกับการค้นหาคำตอบในพื้นที่ด้วยตนเอง
5. การประทับใจในผู้วิจัยซึ่งเป็นตัวแบบที่นักศึกษายากเข้ามาใกล้ชิด เนื่องจากอาจารย์มีประสบการณ์งานวิจัย ทำบริการวิชาการเพื่อชุมชนมาาก และมีบุคลิกภาพนักอนุรักษ์ที่ชัดเจน จึงอยากมาร่วมเรียนรู้กับอาจารย์ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และเชื่อว่าความรู้ที่มีอยู่เดิมเป็นปัจจัยในการสร้างความรู้ใหม่ได้ ทำให้เห็นว่าการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ให้นักศึกษานั้นเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น การเน้นสภาพจริงและการเรียนรู้ที่ร่วมมือกันและไม่แข่งขันกัน ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกันเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น และการเรียนรู้ที่นักศึกษาเป็นผู้สร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructionism นั้น นำมาสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักศึกษาสร้างสรรค์สาระของตนเอง กล่าวคือ การที่นักศึกษาได้ลงพื้นที่ศึกษาชุมชนแล้วสรุปสาระของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามความเข้าใจของนักศึกษา ผ่านการใช้อุปกรณ์และการผลิตสื่อในการเรียนรู้ ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนที่สำคัญคือ คณะผู้ศึกษาต้องเอื้ออำนวยให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การพัก อาหารการกิน จะช่วยเอื้อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุขอีกด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

ต่อผู้สอน ควรมีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนตามประเด็นที่นักศึกษาให้ความสนใจ หรือสิ่งที่นักศึกษาควรเรียนรู้ และควรมีการสอดแทรกกิจกรรมให้มีการปฏิบัติจริงเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการเรียนรู้โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและนักศึกษา

สถาบัน ควรเปิดโอกาสให้มีการเรียนการสอนนอกห้องเรียนมากขึ้น มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาด้วยตัวของนักศึกษาเอง อันนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย

ชุมชน ควรได้รับโอกาสในการได้เรียนรู้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่กับการแสวงหาความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองอย่างพอเพียงได้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ประเทศ ผู้บริหารประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไทย ควรให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรู้แบบประยุกต์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ด้วยการมีนโยบายการศึกษาที่ให้โอกาสในการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และปรับบทบาทอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้แทนการให้ความรู้โดยตรง

8. กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณสถาบันคลังสมองแห่งชาติที่ได้สนับสนุนงบประมาณสร้างโอกาสในการจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษา ขอขอบพระคุณคุณวริศร รัชย์พันธุ์ เจ้าของชมพรคาบาน่า รีสอร์ท ผู้ใหญ่อำพล ธานีครุฑ ผู้ใหญ่บ้านชุมชนเกาะพิทักษ์ คณะกรรมการเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนวังตะกอก และผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

9. รายการอ้างอิง

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2552. อุดมศึกษาไทยกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [Online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2552. จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org>

ทิตินา แคมมณี. 2552. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เฟลส.

Edgar Dale. 2009. "Myths and Misconceptions." [Online]. September 3, 2009. Access from <http://www.learningandteaching.info>.

National Training Laboratories. 2009. "Human capital management e-learning." [Online]. September 3, 2009. Access from <http://www.perceptsys.com>.